

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

NYMBURSKÝ PÁBITEL

číslo 83

Cenu za šíření dobrého jména Bohumila Hrabala Zlatý Cassius si tentokrát z rukou Jany a Broni Kubových převzali Jitka Zelenohorská, Václav Neckář a Daniel Roth. Fotografie Davida Růžičky.

Ačkoliv bylo v loňském roce oficiálně oznámeno, že po čtvrtstoletí Hrabalovo Kersko končí, vše je jinak. Příznivci díla Bohumila Hrabala, pro které se po pětadvacet let stávalo Kersko Mekkou hrabalovské literatury, divadla, zábavy a srdečného setkávání, totiž naléhavě nesouhlasili. Psali, telefonovali, žadonili... A tak se Broňa a Jana Kubovi rozhodli, že šestadvacáté Hrabalovo Kersko bude!

Hrabalovo Kersko pošestadvacáté

V sobotu 24. května 2025 proběhl v Kersku již šestadvacátý ročník akce věnované spisovateli Bohumilu Hrabalovi, který zde v letech 1965–1997 pobýval na své chatě a kde psal své knihy.

Program začal již v 10 hodin dopolední procházkou Kerskem, skupinu zájemců vedl zdejší pamětník Václav Kořán. Start byl u Kiosku při hlavní silnici, dále se šlo po Betonce okolo Hájenky, Svatojosefského pramene, rybníku až k Hrabalově chatě, kde se skupiny ujal průvodce Polabského muzea Karel Hanek. Zpestřením procházky byla návštěva u chaty Ulmanových, kde se v roce 1982 natáčely některé scény filmu Slavnosti sněženek – ty, ve kterých vystupuje herec Bořík Procházka v roli pana Límana, a také slepice a kozy, které fardem vozíval na pastvu.

Odpolední program začal od 12. hodiny v lesní zahradě Ateliéru Kuba, kde se až do 19. hodiny odehrával hlavní program – nepřetržitý blok hudby, divadla a vystoupení mnoha zajímavých hostů. Návštěvníků dorazilo velké množství, a jak program

gradoval, hlediště se zcela zaplnilo. Zásahu na velké návštěvnosti mělo také pěkné slunečné počasí, což byl v letošním deštivém období doslova malý zázrak.

Na úvod zahrála v hodinovém vystoupení již tradiční hudební skupina To Jo Band. Moderátorem byl opět nymburský divadelní režisér Vít Špinka, který přivítal vzácnou návštěvu – středočeskou hejtmanku Petru Peckovou a za organizátory také Janu Kubovou. Paní hejtmanka pozvala návštěvníky do zrekonstruované a vloni zprovozněné chaty Bohumila Hrabala, a také do nově otevřeného Vlastivědného muzea v Nymburce, kde je i stálá Hrabalova expozice. Zmínila, že Olga Menzelová věnovala muzeu m.j. originální razítko z Ostře sledovaných vlaků, a jelikož zde mezi hosty Hrabalova Kerska je rovněž herečka Jitka Zelenohorská, máme zde tedy i onen pověstný „originální zadeček“.

Následovaly „Domácí úkoly“ spisovatelky Zuzany Maléřové, která s sebou letos přivezla herce Městských divadel pražských Viktora Dvořáka. Přečetli krátké ukázky

z Hrabalova díla. Viktor Dvořák byl v Kersku poprvé a rád zůstal celé odpoledne. Dalším vzácným hostem byl grafik, básník a hudebník Jiří Slíva, který zároveň zahájil výstavu svých grafik v galerii zdejšího ateliéru. Pro tuto příležitost vytvořil dokonce sérii hrabalovských litografií pod souhrnným názvem Kerská idyla. Tyto i další grafiky zůstávají ve stálé nabídce ateliéru. Jiří Slíva zazpíval při kytáře na pódiu některé své zhudebněné verše.

Celá skupina divadelníků dorazila z příbramského Divadla Antonína Dvořáka. V únoru letošního roku tam proběhla premiéra inscenace Ostře sledované vlaky. Do Kerska přijel režisér představení Jiří Š. Hájek, zástupce ředitele divadla a umělecký šéf Milan Schejbal, představitel hlavní role Miloše Hrmý Filip Týc, herečka Iveta Hlubučková (Zdenička Svatá), Veronika Pichlerová (Máša) a dramaturgyně divadla Pavlína Schejbalová. Hosté pohovořili o tomto příbramském představení a pozvali na jeho další reprízy. Pokud by vás nové zpracování oblíbené Hrabalovy

Jednoho z myslivců v hálkovských Slavnostech sněženek si zahrál Jarda Šturma

knihy zajímalo, vstupenky do Příbrami si můžete zajistit na 11. 9. anebo 22. 9., to však do Žižkovského divadla Jára Cimrmana. Máme velkou radost, že současně mladé představitele hlavních rolí Ostře sledovaných vlaků Filipa Týce a Ivetu Hlubučkovou jsme mohli v Kersku seznámit s hvězdami stejnojmenného filmu z roku 1966 Jitkou Zelenohorskou (Zdenička Svata) a Václavem Neckářem (Miloš Hrma). Filmoví herci zavzpomínali na natáčení v Loděnici u Berouna, samozřejmě došlo i na vyprávění, jak to bylo se slavnou „razítkovací scénou“. Filmovou dvojici doplnila Míla Řádová – někdejší asistentka režiséra Jiřího Menzela. Ta přispěla několika historkami z natáčení filmu, u kterého sice nebyla, ale znala je právě od svého šéfa, jak titulovala pana režiséra. Václav Neckář je svými fanoušky stále milován, o tom svědčila dlouhá fronta na jeho autogram. Václava Neckáře doprovázel jeho bratr Jan.

Organizátoři Hrabalova Kerska se rozhodli letos udělit v souvislosti s množstvím významných osobností hned tři ceny za šíření dobrého jména Bohumila Hrabala Zlatý Cassius. Cenu v podobě keramického kocoura se skřivánkem a razítkem (z dílny zdejšího ateliéru) si odnesli právě Václav Neckář a Jitka Zelenohorská. Třetí cenu jsme věnovali Danielu Rothovi, který dorazil se svojí partnerkou až ze švýcarského Curychu. Daniel Roth je synovcem švýcarské bohemistky a překladatelky Susanne Roth, která v roce 1989 získala část Hrabalova dědictví v podobě autorských práv na vydávání Hrabalova díla v celém světě (mimo České republiky).

Sussane Roth zemřela bohužel v necelých padesáti letech ve stejném roce jako spisovatel Hrabal (1997), její dědictví přešlo na čtyři synovce, které zastupuje právě Daniel Roth. Ten promluvil o této své roli, a také o tom, že dílo Bohumila Hrabala je stále vydáváno v různých jazykových mutacích po celém světě.

Novinkou letošního Hrabalova Kerska bylo krátké setkání s klasickou hudbou. Pozvání k vystoupení přijal houslový virtuos Bohuslav Matoušek. Obvykle vystupuje pod střechami světových hudebních scén, v Kersku rozezvučel své housle pod větvemi stromů a návštěvníci tento minikoncert kvitovali s nadšením.

Bronislav Kuba představil letošní novinku, útlu miniknižku: Slavnosti sněženek – setkání s Hrabalovou múzou. Křtu této publikace se ujal režisér Jakub Motejzík, kterému Kersko přirostlo k srdci. Natáčel zde totiž již dva hrabalovské dokumentární filmy: Hrabalova chata (2023) a celovečerní Něžný Hrabal (2024). Slovenský publicista Peter Pačaj dorazil z Košic se svojí knižní novinkou: „...Nebude v álejších nablito... Kersko mezi vášnou a sentimentem“.

Dalším bodem programu bylo povídání Petra Bruknera – herce Žižkovského divadla Jára Cimrmana, který diváky pobavil historkami nejen z natáčení hrabalovských filmů Slavnosti sněženek a Obsluhoval jsem anglického krále. Následovalo divadelní představení souboru Hálek z Nymburka, který v režii Víta Špinky sehrál hru Slavnosti sněženek, tentokrát v celém provedení. Kdo by si rád nepřipomněl slavné hlášky typu: „To je dost, že jsi nás taky jednou vyvez; Vypustili jste nám duši; Ten vyjetej volej jsem neměl pít; Mistře, neměl byste nějaké nepovedenéj vobraz, vdává se mi dcera, já bych jí ho dala...; Jak by tady bylo krásně...“

Literární test se v rámci letošního Hrabalova Kerska nemohl věnovat jinému tématu, než knize a filmu Ostře sledované vlaky. Tři výherci: Tomáš Juráček z Kamenného Zboží, Milan Čejka z Libice nad Cidlinou a Jiřina Homolová ze Sadecké si odnesli ceny v podobě knih a Postřižinského piva.

Příznivce díla Bohumila Hrabala potěšila také návštěva teologa a spisovatele Pavla Hoška, literárního vědce Jakuba Česky, spisovatele Jana Řehounka, majitele Pivovaru Nymburk Pavla Benáka, pomocné režisérky Slavnosti sněženek Hany Hanušové nebo bývalých spoluorganizátorů Hrabalova Kerska Heleny Liptákové či Jiřího Černého.

Posledním bodem programu bylo vystoupení pop-rockové kapely Crossband, která roztančila nejednoho návštěvníka. Po celý den mohli lidé zhlédnout venkovní výstavu Polabského muzea v Nymburce – Život a dílo Bohumila Hrabala nebo výstavu Jiřího Slívy – Kerská idyla. Město Nymburk připravilo ve svém stánku zábavu pro děti. Bohatou nabídku pohoštění tradičně doplnili: Pivovar Nymburk s letošní novinkou: nealkoholickým nápojem z piva a limonády Nykola, Kafe Kersku nebo Klučovské vinařství.

Děkujeme všem návštěvníkům za přízeň, Středočeskému kraji za podporu, městu Nymburk za pomoc a už teď vás zveme na další ročník, který bude v sobotu 23. května 2026.

Jana a Bronislav Kubovi, Kersko
FOTO: David Růžička

Zaplněné hlediště šestnáctého Hrabalova Kerska

Muzeum bylo otevřeno

Po šesti letech zdlouhavé rekonstrukce, jejíž náklady se vyšplhaly na 78 milionů korun, bylo 3. května letošního roku znovu otevřeno nymburské Vlastivědné muzeum. Na návštěvníky čekají mimořádně zajímavé expozice historie Nymburka – každé období má svoji místnost, samostatná expozice přibližuje polabskou přírodu, dominantou přednáškového sálu je lunetový obraz Alfonse Muchy Poddání Nymburka L.P. 1421 Bohu a pražanům. Prohlídka je zpestřena obrázky a vtipnými texty poděbradské spisovatelky a ilustrátorky Lucie Seifertové. Velkou radost příznivcům Bohumila Hrabala přinese zbrusu nová hrabalovská expozice připomínající život a dílo největšího z pábítelů, s velkoformátovými fotografiemi, osobními předměty a samozřejmě knihami. Průhledem v okně uvidíte i Hrabalův automobil Ford Escort, který je vidět i z ulice ve velké výloze. Navštívit muzeum určitě stojí za to.

Na gymplu zůstává duch Bohumila Hrabala

Do funkce ředitele nymburského gymnázia nastoupil v době, kdy probíhaly oslavy devadesátého výročí založení školy a kdy na tyto oslavy přijel z Kerska, přesvědčen svými bývalými spolužáky, Bohumil Hrabal.

RNDr. Jiří Kuhn, který nejen že za tři desítky let svého působení, mimochodem – stal se nejdéle sloužícím zdejším ředitelem, pozvedl „gympl“ na nejprestižnější školu v regionu, ale i z jeho podnětu získal čestný název Gymnázium Bohumila Hrabala v Nymburce.

Několik dní před koncem školního roku a rovněž před koncem jeho profesního působení, neboť odchází do důchodu, jsme se sešli v jeho pracovně, kterou, dalo by se říci „na odchodnou“, přebudoval v hrabalovském duchu.

Zavzpomínej, prosím, jak to bylo tenkrát, když se Bohumil Hrabal, po dlouhé době odmítání zúčastňovat se veřejného dění v Nymburce, objevil na oslavách devadesátého výročí školy.

Přiznám se, že jsem tenkrát byl jako Alenka v říši divů. Nastoupil jsem prvního září 1993 a ty oslavy se konaly devátého. Takže jsem měl hlavu jako pátrací balón a navíc jsem téměř nikoho neznal. A do toho hned po ránu přišel starosta Láďa Kutík – přivedl ke mně několik lidí, kteří potom před školou hovořili. A kde se vzala, tu se vzala, objevila se na stole láhka vodky a starosta řekl: Pane řediteli, dejte si na kuráž. Tak jsem si dal na kuráž jednoho... a druhého panáka... trochu to ze mne spadlo... ale stejně jsem po chvíli před tím davem, co se venku před školou sešel, zmateně břeptal. O panu Hrabalovi jsem vůbec nevěděl. Zaregistroval jsem ho vlastně, až když mu někdo dal židli ke dveřím hlavního vchodu.

Jo, jo, tam si povídal s Jirkou Černým, s nímž jsem ho tam také fotil.

Samozřejmě jsem ho pozdravil, došlo mi kdo to je, ale jsem byl evidentně ukradený, protože nevěděl, o koho jde. Pak jsem si také všiml, že ho lidi oslovují, ale on se s nimi evidentně nechtěl pouštět do řeči.

A pak náhle odešel, aniž jsme měli možnost si promluvit.

Nevíš, kdo ho přesvědčil, aby veřejně vystoupil?

Vlastně si ani nepamatuji, že k lidem promlouval. Na mě někdo neustále mluvil, něco chtěl, tak jsem ani neměl čas sledovat, co se děje. Zřejmě ho oslovil Slávek Sýkora.

Ale ty's vlastně stál hned vlevo za ním.

Tak to vidíš, jak jsem byl z celé té situace vykořeněný.

On chvíli stál vedle pódia mezi studenty, pak přistoupil k mikrofonu a krátce pohovořil o tom, jaký byl špatný student, jak propadal a jak si tím vlastně prodloužil mládež... ale ukončil to poučením, aby si studenti z něho nebrali příklad, protože vzdělání je důležité. A pak si na chvíli sednul vlevo vedle to „kecacího pultíku“ a po chvíli ticho zmizel.

Později se ke mně donesla úsměvná historka, že měl po svém vystoupení konflikt s nějakou paní, která si ho spletla

Jiří Kuhn na odchodnou zařídil ředitelnu gymnázia v hrabalovském duchu

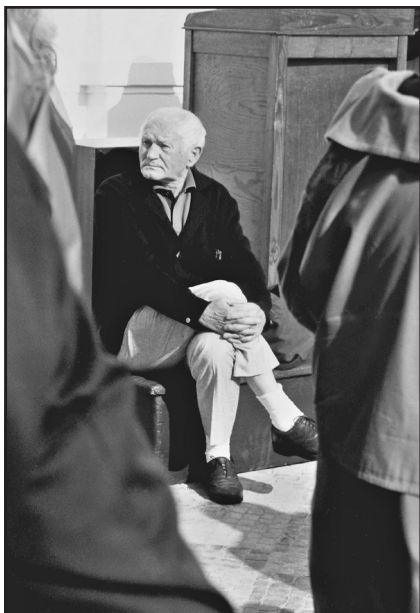
s ředitelem Hrabalem a šla mu vynadat, že kvůli němu její dcera neodmaturovala. On, chudák, vůbec netušil, proč se do něj ta paní pustila.

No a ke mně se zase donesla příhoda, která se stala po jeho odchodu. Zamířil totiž do restaurace Na Tarase, kde si sedl ke stolu s nějakými místními štamgasty. Zahlédl ho tam Jiří Vetešník, vedoucí stavebního odboru městského úřadu. Utíkal domů, vzal nějaké knížky, vrátil se a položil je vedle spisovatelova piva na stůl se slovy: „Mistře, mohl byste mi tam něco napsat?“ A Mistr bez mrknutí oka vzal tužku a na předsádku knihy napsal: „Píšu ti tady něco: hovno! Hrabal B.“

Takový byl závěr návštěvy pana Hrabala na oslavách jeho bývalé, ne moc milované školy.

Ale teď bych se chtěl dostat k dalšímu významnému okamžiku – k tvému záměru dát Hrabalovo jméno do názvu školy.

Slávek Sýkora už dlouho hovořil o tom, že by se škola měla po Hrabalovi pojmenovat. Až přišla ta chvíle, kdy jsme si řekli, že

Sám mezi lidmi

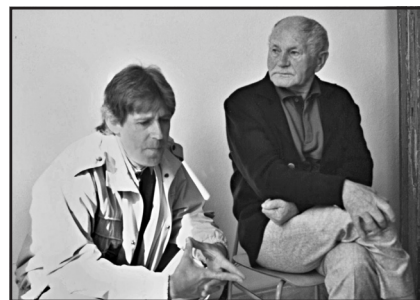
Bohumil Hrabal mezi bývalými spolužáky

bychom to mohli zrealizovat. To byl konec roku 2013. Jenže jsme to trochu podcenili. Ani ve snu nás nenapadlo, že by mohl někdo být proti tomu. Bláhově jsme si mysleli, že když ho máme rádi my, musí ho mít rádi všichni. Docela nás pak zaskočilo, že se studenti vzbouřili. Snažili jsme se to uklidnit, svolali jsme veřejnou diskusi.

Na ní zazněla památná věta jednoho z oktávánů: Chodím sem již osm let a o Hrabalovi jsem od učitelů ještě nic neslyšel!, která rozpoutala právě mediální peklo. V kanceláři se mi střídali reportéři, odpovídal jsem na dopisy do Čech i zahraničí, četl jsem o nás nelichotivé články v tisku – vše v jednom duchu: Jak je tohle možné?!

Na rozdíl od místních, jejichž pohled mohl být ovlivněn osobní zkušeností z doby, kdy byl již leckdy pan Hrabal nepřívětivý, nerozuměli lidé tomu, proč se studenti brání tomu, aby škola nesla jméno jednoho z nejznámějších českých spisovatelů, nota bene když je to absolvent...

I tato bouřlivá odezva přiměla tehdejší studenty k jisté reflexi. Studenti si uvědomili, že rozhodnutí o čestném názvu není jen jejich věc, což jim připomenul i doktor David Vencour: „Přátelé, to není jen vaše škola. To je i moje škola, já do ní také chodil!“ Další generace studentů myslím již na pana spisovatele nahlíží s větším porozuměním, a to i díky tomu, že i my učitelé jsme trochu zpytovali svědomí a zamysleli jsme se nad tím, jestli pro proniknutí k Hrabalovi, k jeho poznání, děláme ve škole dost.

S Jirkou Černým

V druhém kole už byly ty hroty otupené a pozitivnější, takže se nám to podání návrhu o udělení čestného názvu Gymnázium Bohumila Hrabala podařilo. Neseme ho od 1. září 2014.

Odcházím do důchodu s tím, že s přebudoval ředitelnu, aby tady byl Bohumil Hrabal přítomen.

Odcházím do důchodu s tím, že ten hrabalovský odkaz půjde dál. A není to jen ve stylově zařízené ředitelně s velkými fotografiemi pana spisovatele, která má naši školu reprezentovat, ale o toho hrabalovského ducha, jenž je obsažen nejen v názvu, v pamětní desce v hale školy, v řadě tematických akcí, ale i v našem vyučování. Dnes si, a jsem tomu velmi rád, většina našich studentů uvědomuje, že je to čest studovat na Gymnázium Bohumila Hrabala v Nymburce.

Děkuji za rozhovor.

Honza Řehounek

Památný projev k oslavám

Návod na použití piva Gebrauchsanweisung für Bier

Když se řekne Jaroslav Rudiš, spousta lidí si vybaví vlaky, tratě a nádraží. Tentokrát ale veze na své literární trase něco jiného. Pivo.

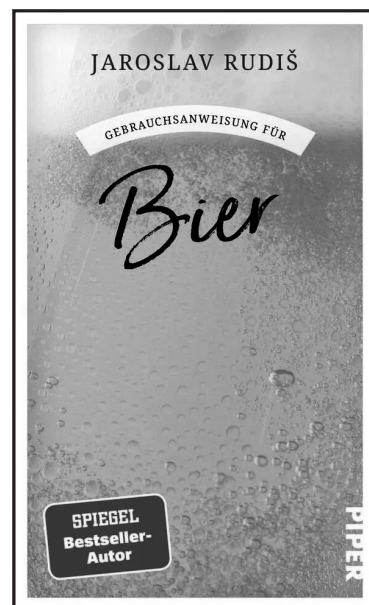
V nové knize Gebrauchsanweisung für Bier (Návod na použití piva), která vyšla v německém nakladatelství Piper Verlag, se seznámíte s příběhy z českých i německých hospod.

Nenechte se mýlit. Rudišova novinka není jen obyčejný pivní manuál. Je to jízdenka do světa, kde má každé město svou hospodu, každá hospoda svůj příběh a každý příběh svého štamgasta. Kromě piva ale v jednom z příběhů zazní i jména a místa, která máme v Polabí rádi. Bohumil Hrabal, Kersko a nymburský pivovar.

Během svých podzimních cest zavítá Jaroslav Rudiš i do Nymburka. Ve čtvrtek 24. října od 18 hodin se v nymburském pivovaru podělí o ukázky ze své nové knihy, bude vyprávět o pivu, literatuře i o svých cestách napříč evropskými městy. Večer připravuje Městská knihovna Nymburk.

Ať už přijdete pěšky, přijedete na kole nebo vlakem, v nymburském pivovaru vás čeká večer, během kterého se všechny Rudišovy světy setkají doslova u jednoho stolu. A nezapomeňte: někdy vede ta nejhezčí trasa z nádraží rovnou do hospody (a nebo do pivovaru)!

Jana Kutíková

Anna Kareninová

Tři velké osobnosti

V sobotu 5. března uspořádala Městská knihovna v Nymburce literární besedu s názvem „Hrabal, Céline a Kundera“. Toto téma přilákalo tolik lidí, že se knihovna zaplnila do posledního místa.

V zajímavém dialogu představil doc. Mgr. Jakub Češka, Ph.D., překladatelku PhDr. Annu Kareninovou, Ph.D. Tato charismatická dáma nejenže překládala díla Louise Ferdinanda Céline, ale za překladatelku svých knih z francouzštiny do svého rodného jazyka si ji vybral Milan Kundera. S úžasným nadšením líčila, jak Kundera ovlivnil Céline, stejně jako Bohumila Hrabala. Hovořila rovněž o tom, že se kromě překládání literárních děl věnuje titulováni zahraničních filmů.

Global Hrabal: Hrabal ve světových obálkách

Putovní výstava Global Hrabal připomíná 110. výročí narození Bohumila Hrabala a zároveň nabízí pohled na jeho dílo prostřednictvím knižních obálek z celého světa. Výstavu připravila Městská knihovna v Nymburce ve spolupráci se Středočeskou vědeckou knihovnou v Kladně a už navštívila řadu českých i zahraničních knihoven.

Expozice obsahuje desítky zahraničních obálek Hrabalových knih. Od minimalistických a čistých návrhů přes výraznější barevné kompozice až po hravé ilustrace. Každá z nich odráží jinou kulturu i vnímání Hrabalova díla a dohromady vytvářejí pestrý obraz toho, jak jsou knihy přijímány po celém světě.

Global Hrabal už zavítal do německého Neuruppinu, polského Opole a několika českých knihoven. Úspěch slavila například v Litvínově, Valašském Meziříčí, Znojmě, Náchodě či Domažlicích. V každém městě přitahuje jiný okruh návštěvníků od milovníků grafického designu až po čtenáře, kteří se k Hrabalovým knihám vrací znovu a znovu.

Projekt ovšem není jen o vizuální podobě knih. Připomíná také to, že Hrabalovy příběhy stále spojují a inspiroují čtenáře napříč jazyky i generacemi. A právě to z výstavy dělá opravdu jedinečný zážitek.

Jana Kutíková, Městská knihovna Nymburk

Z výstavy Global Hrabal v Neuruppinu

Popište svůj vztah k Hrabalovi!

NA VÝZVU Z MINULÉHO PÁBÍTELE ZAREAGOVALI TŘI ČTENÁŘI

• **Jaroslav Vosyka:** „Trvalo mi poměrně dlouho, než jsem přišel na to, jak Hrabala číst a vnímat. Přečíst si jeho knihu jednou, nestačí. Teprve po dvou či třech čteních začínáte jeho texty chápát. Některé jsem četl i několikrát, teprve potom jsem si jeho styl a poetiku zamiloval, dokázal jsem se vcítit do lidíček, o nichž píše. Mojí nejoblíbenější knihou jsou Harlekýnovy milióny. Snad proto, že se věkově blíží k onomu pomyslnému domovu důchodců ve šporkovském zámku s výhledem na Nymburk a zařazují se mezi ty pamětníky starých časů. A hned potom, jako vysloužilý železničář, Ostře sledované vlaky. Ty vnímám úplně jinak.“

Když čtu ty řádky, slyším Vaška Neckáře, Josefa Somra, Vlastika Brodského, Jitku Zelenohorskou... A když dočtu, s chutí si pustím film, a to se mi zase mihají mozky písmenka.“

• **Honza Mandelík:** „Žiju již dvě desetiletí v Berlíně. A když mám němčiny po krk, sáhnu po Hrabalovi, po jeho úžasně češtině, hlavně té hovorové, zemité, která vychází přímo ze srdce. Chodíme, tak třikrát do měsíce, se dvěma českými kamarády do hospody, kde točí české pivo, bohužel ne to nymburské Postržižinské, a čas od času v té hlučné samotě (Němci

v hospodě strašně řvou) zapředeme hovor i o Hrabalovi a jeho knížkách. Shodujeme se v jednom: nejlepší, co napsal, jsou ty nymburské a kerské knížky – Postržižiny, Krasosmutnění, Harlekýnovy milióny a Slavnosti sněženek. To je doslova pohlazení po duši.“

• **Markéta Jand'ourková:** „Hrabalovy knihy miluji. Už od studentských let, kdy náš profesor češtiny přinesl do hodiny Schizofrenické evangelium, aby nám demonstroval úplně jiný styl, než jsou díla předepsané povinné četby. Dodnes velebím jeho osvětený pohled na výuku.“

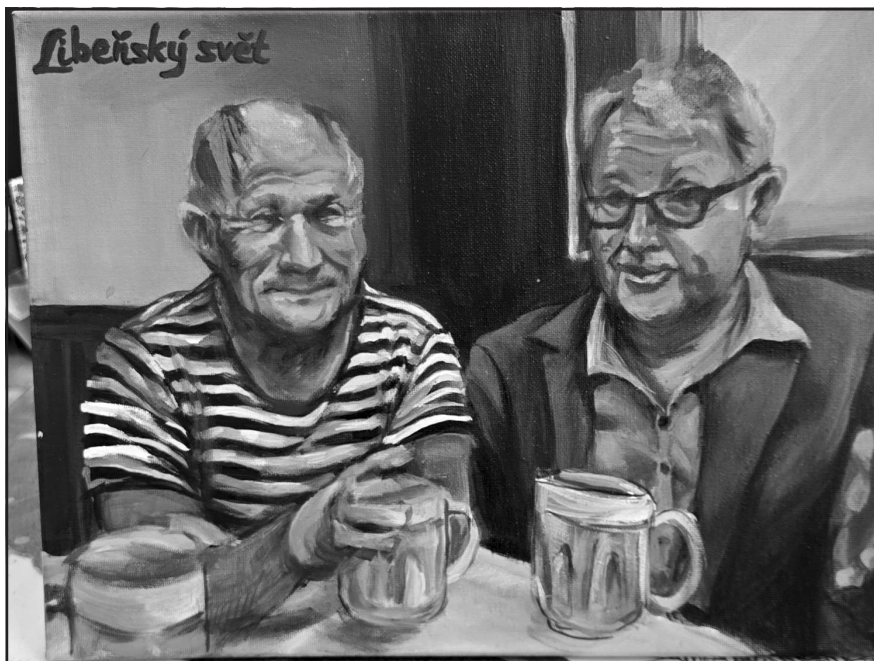
BOHUMIL HRABAL A HUDBA

V časopisu Gramorevue 8/1980 z 9. října 1980 byla zveřejněna esej Bohumila Hrabala „Gramofon a já“. Tento neznámý text určitě stojí za přečtení.

Jako děti jsme rády jedly svatojánský chléb, ale teprve od loňska vím, že k výrobě gramofonových desek se používá též svatojánského chleba. Jako dítě jsem býval ohromený gramofonem, jehož roura se podobala ohromnému květu sylačce v barvě zelené, přecházející přes světlou modř v barvu růžovou, každou neděli jsme seděli v opuštěném pokoji pivovarského domovníka, který z nepochopitelných důvodů, místo nábytku si do pokoje koupil ten gramofon a vyhrával dětem Mlýn v Černém lese, Stríbrné kapradí, Harlekýnovy milióny a další charakteristická intermezza, dirigoval prstem hrající gramofon a snad měl dojem, že ty skladby napsal sám. Pamatuji si, že na těch deskách byla viněta, na které seděl bíle a černě skvrnitý psíček, který naslouchal tak jako my rouře podobající se téměř skutečnému květu sylačce a nad ním se táhl nápis His Master's Voice ... A moji rodiče, místo aby si koupili také takový gramofon, zařídili si prázdné pokoje nábytkem a teprve potom koupili gramofon, ale už ten moderní ve tvaru černé skříňky už bez té poetické roury, ale s vikem a žaluziemi se řinuly slavné předehry oper, Benjamino Gigli dojemným tenorem libě pěl slavné arie, naslouchal jsem tak rád vyprávění a zpěvu Vlasty Buriana, zamiloval jsem si povídky Fandy Mrázka a Ference Futuristy. Ze všech gramofonových desek jsem ten čas nejraději naslouchal Němemu trubači před soudem ... Ale pak se ze mne stal jinou, tak nějak jsem zvážněl první láskou a začal jsem si kupovat gramofonové desky sám, podle své citové a mentální situace. První gramofonovou deskou byla Pá-

tá symfonie Beethovena, Tristan a Isolda Wagnera a Debussyho Faunovo odpoledne a pod dojmem chvil jsem si přehrával ty desky tak dlouho, až jsem se dostal za tóny, téměř až do samotného srdce hudby. Umím ještě dnes tyto desky tak, že stačí jediný zaslechnutý akord a už vím, že jsem u mého Ludvíka a Richarda a Clauda ... A pak teprve následovala průtrž s gramofonovými deskami, můj život dnes, tak jako tenkrát je nemyslitelný bez gramofonových desek i magnetofonových pásků, které ale svoji podstatou nejsou v ideovém rozporu s tím prvním gramofonem, jehož zvuky vycházely z plechového, ohromného květu sylačce. Jsem dnes ohromně skladiště gramofonových desek, nemohu vyjmenovat všechny ty hudební skladatele, kteří velice často mi řekli víc o mně, než jsem věděl já, kteří mi řekli o duchu doby víc, než jsem se dozvěděl z napsaných dějin. Vlastně, čím taková hudba na člověka působí? V podstatě ničím. A přece milióny lidí s neutuchajícím zájmem a někdy i slzami v očích naslouchají postupujícímu přívalu tónů... Čím to je, že hudba tak na nás působí? Zakladatelé informačních škol Wiener i Carnap, aby lépe sledovali svůj záměr, prohlásili, že metafyzika jim nic neříká, že je to hudba. A já si právě myslím, že hudba má v sobě něco metafyzického, že hudba dovede zachytit všechno to, co se jinačím způsobem vyjádřit nedá než tóny, že hudba je schopna vniknout do mezních situací, do lásky, do nálady, do umírání, že dokonce lze hudbou vyjádřit světový názor zrovna tak jako knihou, obrazem. Dneska vím, že každá změna transcendentálních míst je podstatou změny hudby, že každé velké hudební dílo mohlo vzniknout jen tehdy, když dějiny i filosofie ukázaly na hodinách času zvrat ve společenském zřízení. Dneska z hudby mohou odvodit obraz prostředí,

ve kterém skladatelé žili, ve druhém plánu nám hudba říká o lidském životě a přírodě tolik, jako slavní malíři, Haydn byl obklopen zpěvem ptáků a zurčením potůčků a čistým vzduchem a příjemným zvukem výrobních nástrojů zrovna tak, jako Luc Ferrari ve své Promenádě kromě lidského dramatu na gramofonovou desku z magnetofonových snímků přenesl sestřihané záznaky svého moderního prostředí, zvuky sirén sanitek, žvatlání skupin cizinců procházejících Paříží, všechny zvuky konkrétní hudby, která vychází z přítomného velkoměsta. Dneska tedy vím, že každý hudební skladatel se nemohl odstránit od své doby, odpárat od epochy, že i jeho melancholie i jeho láska a jeho pohled na svět odpovídá načasovaným lidským potřebám, které často jeví předstih. Dneska vím, že hudba takové nevinné gramofonové desky, k jejíž výrobě je potřeba svatojánský chléb, že za sebou řadí tóny mohou vyjádřit myšlenky, které kdyby byly napsány slovy, zavadly by příčinu k vrchnostenskému vyšetřování, dneska vím, že ta nejkrásnější místa Tristana a Isoldy vyjadřují svou podstatou to, co v literatuře bych nazval eroticko – sexuální plození v krásném, dneska vím, že taková nevinná gramofonová deska je schopna svými obsahy usilovat o zakázané víc než napsané slovo. A tak jak hrkám tyto věty do psacího stroje, vyplynul mi obraz, který jsem už téměř zapomněl. Před více než čtvrt stoletím jsem chodil v Dlouhé třídě do hostince U zeleného stromu se čas od času dívat, zda tam pořád sedí stařec zasypaný šedinami, zda mi neumřel? A jednou po desáté hodině večer vešel k Zelenému stromu a ve slavnostních šatech člověk v brejličkách, objednal si kávu a pak stál, rozhlížel se a já jsem poznal, že je to hudební skladatel Šostakovič, jen uskrával kávu a byl zasněný, ale šťasten. A pak k Zelenému stromu vběhla skupina lidí, byli rovněž ve slavnostních šatech a radostně volali... Dimitriji, konečně jsme vás našli! Jak jste se nám ztratil? My jsme vás hledali! A já jsem se dověděl, že Šostakovič byl ve Smetanově síni na svém koncertě a předčasně se vytratil, aby sám mohl naslouchat jen sobě, docela možná v něm začaly klíčit myšlenky, které jsou obsahem jeho posledních symfonií, které jsem loni slyšel na gramofonových deskách, možná že tenkrát U zeleného stromu se mu zjevila Beethovenova Měsíční sonáta, se kterou chtěl splynout až se naplní jeho čas, Mondschein-sonata, kterou se rozloučil se světem několik desítek hodin před svou smrtí, kterou napsal pro housle a klavír, kterou jsem letos slyšel na gramofonové desce, která tak vrší vysoký sloup gramofonových desek, které mi více než půl století říkají o světě zrovna tolik jako knihy, jako obrazy ... gramofonové desky, k jejichž výrobě je zapotřebí i svatojánský nevinný chléb, který jsem tak rád jedl jako chlapec a jednou o tvrdé jádřko jsem si vylomil zub...

Obraz Posezení s Hrabalem dostal Michal Švarc od své neteře Lucky Skořepové

Bohumil Hrabal

~ Nové hrabalovské knihy ~

Útlá knížka

s velkým obsahem

Po trojici poměrně objemných knih s rozhovory a příběhy lidí spojených s Bohumilem Hrabalem a jeho Slavnostmi sněženek (*Lidské osudy a odhalená tajemství v Hrabalově Kersku, Setkání s Bohumilem Hrabalem a jeho dílem, Třetí setkání v Hrabalově Kersku*) představil Bronislav Kuba na šestadvacátém Hrabalově Kersku útlou knížku ve stejné grafické úpravě s názvem *Slavnosti sněženek – setkání s Hrabalovou múzou*.

Na třiceti šesti stránkách zprostředkovává setkání s April Giffords – Dubenkou. V září loňského roku Broňovi poskytla v pražské „umělecké“ kavárně Slavia rozhovor. Hovořila o svých studiích ruštiny a češtiny, o zaujetí českými literárními autory, návštěvách Prahy, o svém prvním, ale i dalších setkáních s Bohumilem Hrabalem. Osvětlila, jak to bylo se spisovatelovou cestou do Ameriky, kde právě ona zorganizovala jeho přednáškové turné po univerzitách. Zavzpomínala na vzájemnou korespondenci – ona psala dopisy, pan Hrabal jí odpovídal ve svých literárních dílech: *Dopisy Dubence, Růžový kavalír, Aurora na mělčině, Listopadový uragán...*

Jednotlivá témata rozhovoru Broňa nápaditě rámuje úryvky z Hrabalových textů.

Zdálo by se, že Bronislav Kuba napsal jednu z dalších hrabalovských knížek. Podle mého názoru však vytvořil dílo, které do české literatury přináší významné svědectví dokumentující jednu epizodu života a tvorby našeho, jednoho z největších spisovatelů.

Sám Broňa Kuba o knížce říká:

„K mému setkání s April Gifford došlo až po sepsání a vydání trilogie hrabalovských příběhů a rozhovorů, kdy jsem si myslel, že třetí knihou má sběratelská práce končit. Správně by tedy rozhovor s Dubenkou měl být v některé z těchto knih: Slavnosti sněženek – lidské osudy a odhalená tajemství v Hrabalově Kersku (2014), Slavnosti sněženek – setkání s Bohumilem Hrabalem a jeho dílem (2020), Slavnosti sněženek – třetí setkání v Hrabalově Kersku (2024). V době, kdy vznikaly knihy, se mi však nepodařilo se s April zkontaktovat. S trochou nadsázky mohu říci, že jsem si ji v myšlenkách přivolaal, proto přijela ona do Kerska. Z toho důvodu vydávám rozhovor s Hrabalovou múzou Dubenkou ex post – proto vychází samostatně.“

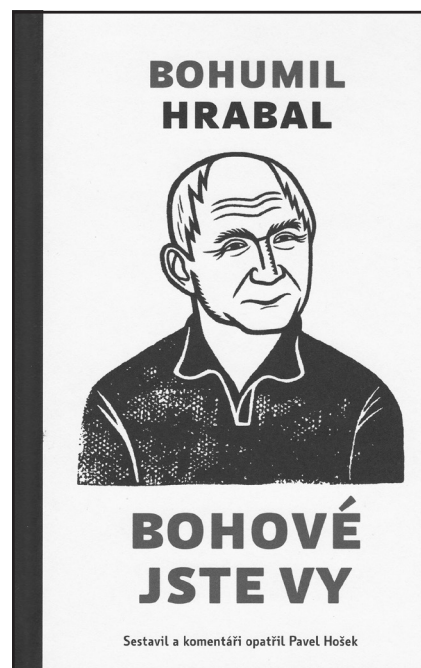
Radost nad obnovením Hrabalova Kerska

U našeho košického kamaráda Petera Pačaje jsme si už v několika posledních letech zvykli, že na Hrabalovo Kersko přiváží každoročně novou knížku inspirovanou Bohumilem Hrabalem, jeho tvorbou, a Kerskem. Nejinak to bylo i letos. Tentokrát to byl zelenožlutý svazáček s mnohoznačným názvem *...nebude v álejích nablito...*

Autor se v jedenácti kapitolách zamýšlí nad svým zaujetím Hrabalovou tvorbou, filozofuje o souvislostech s další českou literaturou, vysvětluje, proč a jak si zamiloval Kersko, kam se rád vrací, co znamená nejen pro něj, ale i pro český kulturní život Hrabalovo Kersko. Zalituje, že, jak bylo v loňském roce ohlášeno, Hrabalovo Kersko končí, aby se na poslední stránce zaradoval, že se přeci jen bude konat.

Texty „malého krísta“ Hrabala

V loňském roce jsme s úžasem sledovali, jak se „neuvěřitelné stalo skutekem“, když Jiří Hofman po víc jak třiceti letech dal k dispozici audionahrávky, které pořídil v osmdesátých letech minulého století při návštěvách Bohumila Hrabala na evangelické faře v Libici nad Cidlinou. Za spolupráce Libičáka Milana Čejky se nahrávek ujal prof. Pavel Hošek, Th.D., religionista z teologické fakulty UK, který z nich vybral Hrabalovy nejzajímavější teologické úvahy a promluvy, které spolu s citacemi z Hrabalových tištěných textů sestavil do knihy *Bohové jste vy*. Pavel Hošek je charakterizuje následovně: „Už jako sedmdesátník v nich Hrabal nejen odhaluje vzácnou citlivost k posvátnému rozměru života, ale vykládá své odmítnutí právnické kariéry a příklon k lidem na dně jako svou cestu „malého krísta“.

Hrabal v Tajemných stezkách

Jedním z dalších děl plodného autora Jana Řehounka je kniha z edice nakladatelství Regia *Tajemné stezky: Po meandrech Mrliny*. Poslední kapitola knihy pojednává o Nymburce, kde se Mrlina vlévá do Labe, a její závěr patří nejvýznamnějšímu nymburskému spisovateli: Město Bohumila Hrabala.

Ke knize *Setkání s Hrabalovou múzou* přišla Broňovi Kubovi a Janě Kubové k manželovi pográtulovat hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková

Vzpomínka na Jiřího Šmorance

Básník Egon Bondy lomí rukama a zoufale křičí: *Kde je ten lakýř? Kurva fix. To neznáte lakýře, co pije přes míru? Kurva fix!*

V tom roce 1991 jsem poznal pana Jiřího Šmorance taky já, objevil se náhle v krámku Václava Kadlece, jen zvonek cinknul, práskl dveřima, *Vašku já citím slivovicu!* Vašek hledá prázdnou štamprlu, a nový příchozí pan Šmoranc to sleduje a praví: *Nesnáším malé nádoby!* Bere láhev Prusinovské slivovice, z hrdla do hrdla, lok, lok. *Tož toto jsem dlouho nepil.*

Vždy pečlivě ustrojený s načesanou hřívou vlnitých vlasů, v saku s vestou, kravatou, ne nepodoben rockerovi. S oblibou říkal: *Takhle, kdybych náhodou umřel na ulici, za chodu, bylo by to dekorativní, žádná práce s převlékáním.* Sedíme U Jelínek vypráví, fajnšmekr krásných chvil, pomíjivých situací, bohém, jeho příběhy to jsou křehké koláže, muchláže, hodny Jiřího Koláře.

Zdendo, do posudku mi před dvaceti lety napsali: soudruh Šmoranc není zapojen do žádných funkcí, do socialistického soutěžení, není zapojen v žádné formě, jeho pracovní morálka se neztotožňuje s požadavky nadřízených... má družnou a humornou povahu. Takový jsem byl já. Ráno vycházím z domu, mám svou trasu, na které jsou záchytné body, vyhlášené pivnice, U Kocoura, U Pinkasů, U Jelínek, U Tygra, U Černého vola... Na této trase prochází pan Jiří Šmoranc Prahou, hostí své přátele známé i ještě neznámé, všechny umazává svou „družnou a humornou povahou“, všechny pijáky pi-

va, soupevníky. Ve všech těch hospodách, malíčkých univerzitách pod dojmem piva a cigaretového kouře, všechno to, co vidí a slyší, přetavuje vlastním výrazem, glosuje. Pan Šmoranc se v hospodách zjevuje znenadání, někdy již v mírné euforii. Mladá žena U Hynků užasla: *Pane, vy vypadáte jako André Breton!* Tohle když se dozví Bohumil Hrabal, jen se usmívá a mává rukou: *Ten Šmoranc at' mi neleze do cesty!*

Pan Šmoranc se narodil na pražské periferii, v nuzných podmínkách tam prožil své dětství, o tom všem napsal soubor povídek *Děti periferie*, který od té doby mnohokrát poztrácel, přepracoval, dopisoval. Šmoranc šumaří slangem, hraje na flašinet argotu záměrně a dokresluje atmosféru periferie Záběhlic počátku let třicátých svojí podivuhodnou rytmizací řeči. *Ach, pane Šmoranc, vy máte v rukou stradivárky a hrajete na nich jako šumař, zdědil jste varhany, a myslíte, že je to flašinet.*

V roce 1959 na doporučení B. H. nabízí svůj text Mladé frontě, redaktorka Zítková je textem nadšena, ale odpovídá: *Na knižní publikaci se zatím nedá pomyslet...* a pan Šmoranc nad vším mávl rukou a psal si dál po svém pro sebe. *Píšu si takové Pocitopisy, které na konci roku rezumují a bilance jsou prohry, všechny tyto moje výpovědi jsou prohry... mentální usedliny.* Pan Šmoranc je svojí podstatou rozevlátý bohém sama sebe.

Až když pan Jiří Šmoranc začíná osmou dekádu svého života a nakladatel Václav Kadlec pomalu končí se svou živností, Děti periferie vycházejí jako 326. svazek edice jeho Pražské imaginace v nákladu 200 výtisků. A to díky podpoře Bohumila Hrabala. *To jsme učinili a tak jsme si udělali radost. Neměl jsem odvahu jakkoli zasahovat do textu, domnívám se, že má zůstat tak, jak je. Všechny ty odchylky od pravopisu, všechny ty chybějící či přebývající čárky ve větách – to je pro mne Jirka Šmoranc an sich.*

Děti periferie dostávám na pohřbu Bohumila Hrabala a prosím o podpis... „*Přátelé Tomáše Mazala jsou také moji přátelé, Tvůj Jirka Šmoranc.*“

Zdenek Barot

Kde se co šustlo

- V časopisu Česká literatura (2/2025) vyšel rozsáhlý článek Alexandry Brockové o nymburské mezinárodní konferenci v dubnu loňského roku Neidylický Bohumil Hrabal.
- Na Hrabalovo Kersko 2026 budou moci lidé přijet vlakem do slavných Kostomlat pana výpravčího Bogana Hrabala. Mezi Kostomlaty a Hradištěm totiž vyroste přes Labe za víc než 100 milionů korun lávka pro pěší a cyklisty. Se zprovozněním se počítá v dubnu 2026.

Vzpomínka na Hrabalova Kerska

ZA HRABALEM, ZA PŘÍBĚHY, ZA PIVEM

Je to každý rok stejné. A přesto pokaždé jiné. Nymburk na jaře voní pivem, příběhy, kvetoucími stromy. A my se vydáváme za Hrabalem. Do Kerska, do knihovny, do muzea nebo na gymnázium. A letos dokonce i za hranice.

V Nymburce už to tak máme. Přijde jaro a s ním Hrabal. Tradice. Na gymnáziu, které nese jeho jméno, se sejdem, položíme květiny a na chvíli je ticho. Možná jen vlak v dálce a vítr, co se na chvíli opře do stromů. Hrabal se uměl dívat na svět tak, že si ho člověk zamiloval. I ty obyčejné věci. Možná právě ty nejvíc.

V dubnu jsme v knihovně přivítali překladatelku Annu Kareninovou a literárního teoretika Jakuba Česku. Mluvili o Hrabalovi, Célinovi a Kunderovi tak, že se člověk bál dýchat, aby snad nepřišel o jediné slovo. O překladu, o rytmu vět, o tom, jak se tři velká jména literatury potkávají a mijejí.

A pak ta květnová sobota. Swing a muzeum. Za Hrabalem. Swingtones nás v nymburském muzeu vrátili do jeho mladých let. Novou expozici nás provedl Jan Vinduška a pak jsme jeli do Kerska. Zastávka v Hradištku u hrobu. Chvilka ticha, pivo u Pramene. Hrabalova chata, kde jako by se pořád čekalo, až vejde dovnitř, hodí kabát přes židli a nalije si čaj. Psací stroj, staré fotky, výhled do lesa. Člověk má pocit, že se ocitl v příběhu, který už někdo dávno napsal.

Letos jsme ale vyjeli i dál. Do Neuruppinu, našeho partnerského města v Německu. Hangár-312, staré vojenské letiště, industriální kulisa. Na plátně Ostře sledované vlaky. Oscarový film, Menzel, československá nová vlna. A Hrabal, který tam byl pořád tak

nějak s námi. Potom se debatovalo. O Nymburce, o Kersku i o tom, že Hrabalův odkaz není jen minulost, ale i budoucnost.

Bohumil Hrabal nás učí pořád to samé: že v obyčejných věcech je krása. Že se vyplatí zastavit a poslouchat. Jak vlak v dálce houká. Nebo jak soused u plotu vypráví historku, kterou už člověk slyšel pětkrát a stejně

se směje. Jak se ve výčepu nalije pivo, pěna přeteče a nikomu to nevádí. Jak se v knihovně setkáváme s lidmi, kteří mají rádi příběhy stejně jako my.

A my se těšíme na příště. V knihovně. V Kersku. Nebo klidně někde úplně jinde. Ale určitě s Hrabalem.

Jana Kutíková, MK Nymburk

Společné foto organizátorů s pravidelným návštěvníkem Kerska a Nymburka Ryszardem Borowskim

SLAVNOSTNÍ TEČKA ZA HRABALOVSKÝM ROKEM

Bohumil Hrabal neidylický

Rok, v němž jsme si připomínali Bohumila Hrabala, uzavřeme tím, co měl rád nejvíc: setkáváním lidí nad literaturou.

Ve čtvrtek 11. prosince 2025 od 17.30 hodin vás Městská knihovna Nymburk zve na slavnostní uvedení sborníku z mezinárodní konference Bohumil Hrabal neidylický: Přehlížené a ukryté aspekty jeho díla.

Na jaře loňského roku se do Nymburka sjeli badatelé z celého světa, aby se podívali na Hrabala trochu jinak. Bez sentimentu, realistickým pohledem. Hledali v jeho textech to, co se často skrývá mezi řádky. Náznaky a stíny, jemné symboly i chvíle, kdy se jistota reality začne rozplývat.

Nový sborník tyto pohledy zachycuje a nabízí čtenářům i milovníkům literatury možnost vidět Hrabala jako spisovatele, který nás stále umí překvapit. Přijďte se nechat inspirovat a možná si i odnést domů pár ne zcela idylických otazníků.

Jana Kutíková, Městská knihovna Nymburk

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábitel, září 2025. Registrace: MK ČR E 10887. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechnápská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, e-mail: vladimirkviz@gmail.com. Tisk: Tiskárna Boftisk, Potoční 1847, 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.boftisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 120 ks.